

**İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde “Adım Adım Türkiye Ünitesinin”
Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre Etkililiğinin Değerlendirilmesi^a**

Oğuz GÜRBÜZTÜRK^b

Nur MALA^c

Özet

Bu araştırmanın temel amacı, İlköğretim 5. sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Adım Adım Türkiye ünitesinin yapılandırmacı yaklaşıma göre etkililiğini öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirmektir.

Araştırmanın örneklemini Ankara ili Mamak ve Çankaya ilçelerinden random olarak seçilmiş okullarda görev yapan 30 5. Sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Adım Adım Türkiye Ünitesinin Yapılandırmacı yaklaşıma göre etkililiğinin belirlenebilmesi için uzman kanısı alınarak geliştirilmiş

likert tipi anket kullanılmıştır. Ankette, anılan üniteye ait kazanım ve etkinliklerle ilgili 30 madde ve bunların gerçekleşme derecesi ile ilgili “tamamen, çoğunlukla, kısmen, az, hiç” şeklinde 5’li seçenekler yer almaktadır.

Verilerin analizinde, her bir madde ile ilgili olarak öğretmen görüşlerinin frekans ve yüzdeleri tablo halinde verilmiştir. Kıdem, mezuniyet durumu ve çalıştıkları İlköğretim okullarının sosyo-ekonomik durumu açısından, öğretmenlerin “Adım Adım Türkiye” ünitesinin Yapılandırmacı yaklaşıma göre etkililiği ile ilgili görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı, tek boyutlu varyans analizi ile yoklanmıştır; farkın hangi boyutlar arasında olduğunu belirlemek üzere LSD testi kullanılmıştır.

Sonuçta, Öğretmenlerin yapılandırmacı yaklaşımın gerektirdiği etkinliklere yeterince yer veremedikleri; Görev yaptıkları okulun sosyo-ekonomik durumuna göre ve mezun oldukları yükseköğretim kurumuna göre öğretmenlerin görüşleri arasında fark olmadığı; Mesleki kıdemlerine göre ise, öğretmenlerin görüşleri arasında fark olduğu, ortaya çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: İlköğretim programları, Sosyal Bilgiler dersi, Yapılandırmacılık

**The Evaluation of The Effectiveness of “Step by Step Turkey” Unit in Social
Sciences Lesson for Fifth Graders in Primary School According to The
Constructivist Approach**

Abstract

The main purpose of this research is to evaluate the effectiveness of “Step by Step Turkey” unit in social sciences lesson for fifth graders in primary school according to the constructivist approach from the points of teachers’ views. This study consists of 30

^a Bu makale, 13-15 Eylül 2006 Tarihleri Arasında Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nce düzenlenen 15.Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi’nde sunulan bildiriden yararlanılarak oluşturulmuştur.

^b İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı ogurbuzturk@inonu.edu.tr

^c İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı Doktora Öğrencisi nur_mala1@yahoo.com

5th grade teachers working in randomly chosen schools in the districts of Mamak and Çankaya in Ankara.

To collect data, a likert type questionnaire developed by taking experts verifications into consideration has been used to determine the effectiveness of “Step by Step Turkey” unit in social sciences lesson for fifth graders in primary school according to the constructivist approach in the questionnaire there are 30 items about the aims and the activities of the related unit and 5 options as “totally, mostly, partly, little, never” about the fulfillment grade of the these items.

In the analysis of the data the teachers’ views about the each item are given in frequency and percentage tables. Whether there is a meaningful difference between the teachers’ views about the effectiveness of the related unit according to the constructivist approach from the points of seniority, the status of graduation and the socio- economic status of the primary schools have been checked through one way ANOVA. And LSD test has been used to determine in which dimensions the difference is between. Finally it has been concluded in three results:

Teachers don’t take part in the activities enough which the constructivist approach requires. According to the socio- economic status of the schools teachers work and the status of their graduation there is no difference between their views. From the seniority of the teachers there is a difference between teachers’ views.

Key Words: Primary School Curriculum, Social Sciences Lesson, Constructivism

Giriş

Tüm dünyada bireysel, toplumsal ve ekonomik alanda yaşanmakta olan değişimi ve gelişimi; ülkemizde de demografik yapıda, ailenin niteliğinde, yaşam biçimlerinde, üretim ve tüketim kalıplarında, bilimsellik anlayışında, toplumsal cinsiyet alanında, bilgi teknolojisinde, iş ilişkileri ve iş gücünün niteliğinde, yerleşme ve küreselleşme süreçlerinde görmek mümkündür. Tüm bu değişim ve gelişimleri eğitim sistemimize ve programlarımıza yansıtmak gereği duyulmuştur.

Bu amaçla, Milli Eğitim Bakanlığı’nca İlköğretim Programlarının geliştirilmesi sürecinde ele alınan ve İlköğretimin ilk 5 sınıfında 2005-2006 Öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanan programlardan biri de Sosyal Bilgiler Programıdır. Yapılandırmacı yaklaşıma göre geliştirilen Sosyal Bilgiler programının vizyonu şu şekilde açıklanmıştır;

“21. yüzyılın çağdaş, Atatürk ilkeleri ve inkılaplarını benimsemiş, Türk tarihini ve kültürünü kavramış, temel demokratik değerlerle donanmış ve insan haklarına saygılı, yaşadığı çevreye duyarlı, bilgiyi deneyimlerine göre yorumlayıp sosyal ve kültürel bağlam içinde oluşturan, kullanan ve düzenleyen (eleştirel düşünen, yaratıcı, doğru karar veren), sosyal katılım becerileri gelişmiş, sosyal bilimcilerin bilimsel bilgiyi üretirken kullandıkları yöntemleri kazanmış, sosyal yaşamda etkin, üretken, haklarını ve sorumluluklarını bilen, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını yetiştirmektir.” (MEB, 2005).

Görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler Programının ana amacı Safran(2005)’ın da belirttiği gibi, Milli Eğitimin Genel Amaçları çerçevesinde bireyin

kendisini, yaşadığı toplumu ve dünyayı kendi istek ve becerileriyle anlamasına ve katkıda bulunmasına fırsat ve ortam sağlamak olarak kısaca özetlenebilir (Safran, 2005, 1).

Bu doğrultuda program, gerek içerik, gerekse öğretim süreçleri ve değerlendirme boyutlarında “Yapılandırmacılık” yaklaşımıyla ele alınmıştır. Bu yaklaşımla öğrenci merkezli, dolayısıyla etkinlik merkezli, Sosyal Bilgiler açısından, bilgi ve beceriyi dengeleyen, öğrencinin kendi yaşantılarını ve bireysel farklılıklarını dikkate alarak çevreyle etkileşimine olanak sağlayan yeni bir anlayış yaşama geçirilmeye çalışılmıştır.

Sosyal Bilgiler Programını oluşturan temel öğeler: beceriler, kavramlar, değerler ve genel amaçlardır. Programda beceri ile kastedilen, öğrencilerde, öğrenme süreci içerisinde kazanılması, geliştirilmesi ve yaşama aktarılması tasarlanan kabiliyetlerdir. Program ile aşağıdaki beceriler verilmeye çalışılmaktadır;

1. Eleştirel Düşünme Becerisi
2. Yaratıcı Düşünme Becerisi
3. İletişim ve Empati Becerisi
4. Araştırma Becerisi
5. Problem Çözme Becerisi
6. Karar Verme Becerisi
7. Bilgi Teknolojilerini Kullanma Becerisi
8. Girişimcilik Becerisi
9. Türkçeyi Doğru, Güzel ve Etkili Kullanma Becerisi
10. Gözlem Becerisi
11. Mekânı Algılama Becerisi
12. Zaman ve Kronolojiyi Algılama Becerisi
13. Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi
14. Sosyal Katılım Becerisi

Kavram, olgulardan yola çıkarak “geliştirilen” bir zihinsel yapıdır. Bu çerçevede kavram, “nesnelerin, insanların, duyguların ya da fikirlerin ortak özelliklerini tanımlayan ve dil ile ifade edilen bir yapı” olarak tanımlanabilir. Kavramlar insan düşüncesinin temel taşlarıdır. Sosyal Bilgiler öğretiminde, kavramların öğrenilmesini, öğretimin odak noktası olarak belirlemenin birçok faydası vardır: Öğrencilerin akademik başarıları üzerinde olumlu etki sağlar. Öğrenme ve hatırlamayı basitleştirir. İletişimi kolaylaştırır. Öğretimi kişiselleştirir. Gerçek ve yanlış algılamayı ayırt etmeye yardımcı olur. Problem çözme ve akıl yürütme becerisini geliştirir (Doğanay, 2003:234–237).

Kavramlar, belli başlı soyutlamalardır. Tümüyle soyut bir içeriğin öğrenilmesi oldukça zordur. Geliştirilen programda, bu nedenle kavramları bir dereceye kadar “somutlaştırma” gayretleri olmuştur. Bu amaçla kavram öğretiminde kullanılabilecek grafik materyaller geliştirilmiştir. **Anlam**

Çözümleme Tabloları, Kavram Ağları ve Kavram Haritaları bunların en başlıcalarıdır.

Değer, bir sosyal grup veya toplumun kendi varlık, birlik işleyiş ve devamını sağlamak ve sürdürmek için üyelerinin çoğunluğu tarafından doğru ve gerekli oldukları kabul edilen ortak düşünce, amaç, temel ahlâkî ilke ya da inançlardır. Okullarda değer öğretiminin nasıl yapılması gerektiği konusunda farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Okullarda seçilen değerler, geleneksel telkin yöntemiyle aktarılabilirdiği gibi değer açıklama yaklaşımı ile öğrencinin kendi değerlerinin farkına varması sağlanabilir. Ayrıca öğrencinin değerlerini anlamak ve değerinin sistematik analizini yapmak amacıyla ahlâkî muhakeme ve değer analizi yaklaşımları da kullanılabilir.

Programın genel amaçları ise şunlardır;

8. sınıf sonunda öğrenci;

1. Özgür bir birey olarak fiziksel, duygusal özelliklerinin; ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varır.
2. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak, vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, ulusal bilince sahip bir vatandaş olarak yetişir.
3. Atatürk İlke ve İnkılaplarının, Türkiye Cumhuriyetinin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrar; lâik, demokratik, ulusal ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olur.
4. Hukuk kurallarının herkes için bağlayıcı olduğunu, tüm kişi ve kuruluşların yasalar önünde eşit olduğunu gerekçeleriyle bilir.
5. Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak, milli bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul eder.
6. Yaşadığı çevrenin ve dünyanın coğrafi özelliklerini tanıyarak, insanlar ile doğal çevre arasındaki etkileşimi açıklar.
7. Bilgiyi uygun ve çeşitli biçimlerde (harita, grafik, tablo, küre, diyagram, zaman şeridi vb.) kullanır, düzenler ve geliştirir.
8. Ekonominin temel kavramlarını anlayarak, kalkınmada ve uluslararası ekonomik ilişkilerde ulusal ekonominin yerini kavrar.
9. Meslekleri tanır, çalışmanın toplumsal yaşamdaki önemine ve her mesleğin gerekli olduğuna inanır.
10. Farklı dönem ve mekânlara ait tarihsel kanıtları sorgulayarak insanlar, nesnelere, olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirler, değişim ve sürekliliği algılar.
11. Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanır.
12. Bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretmede bilimsel ahlakı gözetir.

13. Birey, toplum ve devlet arasındaki ilişkileri açıklarken, sosyal bilimlerin temel kavramlarından yararlanır.
14. Katılımın önemine inanır, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için kendine özgü görüşler ileri sürer.
15. İnsan hakları, ulusal egemenlik, demokrasi, lâiklik, cumhuriyet kavramlarının tarihsel süreçleri ve günümüz Türkiye'si üzerindeki etkilerini kavrayarak, yaşamını demokratik kurallara göre düzenler.
16. Farklı dönem ve mekânlardaki toplumlararası siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik etkileşimi analiz eder.
17. İnsanlığın bir parçası olduğu bilincini taşıyarak, ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık gösterir (TTKB, 2005).

Sosyal Bilgiler Programında içerik, sosyal hayatın tüm yönlerini kapsadığı varsayılan ve her birine “öğrenme alanı” denilen sekiz kategoriye ayrılmıştır. Bunlar; “Birey ve Kimlik”, “Kültür ve Miras”, “İnsanlar, Yerler ve Çevreler”, “Üretim, Dağıtım ve Tüketim”, “Bilim, Teknoloji ve Toplum”, “Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler”, “Güç, Yönetim ve Toplum”, “Küresel Bağlantılar” dır.

Tablo 1: 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanları, Üniteler ve Süreleri

ÖĞRENME ALANI	ÜNİTELER	KAZANIM SAYILARI	ORANI (%)	SÜRE/DERS SAATİ
Birey ve Toplum	Haklarımı Öğreniyorum	4	11	12
Kültür ve Miras	<i>Adım Adım Türkiye</i>	6	14	15
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	<i>Bölgemizi Tanıyalım</i>	8	14	15
Üretim, Dağıtım ve Tüketim	Ürettiklerimiz	7	14	15
Bilim, Teknoloji ve Toplum	Gerçekleşen Düşler	6	11	12
Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler	Toplum İçin Çalışanlar	5	11	12
Güç, Yönetim ve Toplum	Bir Ülke Bir Bayrak	5	14	15
Küresel Bağlantılar	Hepimizin Dünyası	6	11	12
	Toplam	47	100	108

Öğrenme alanlarının içeriğini somutlaştıran ve eski programdaki “hedef” ifadesi yerine kullanılan, “kazanım”, öğrenme süreci içinde, planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar yoluyla öğrencinin kazanması beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir. Kazanımların yapısı, Yapılandırmacı yaklaşımın esasını yansıtmaktadır. Zira yeni programda, her bir kazanımın “beceri, bilgi ve değer” içermesine çalışılmıştır. Davranışçı yaklaşımda, bilgi-beceri-değer ayrı

kategoriler halinde ele alınmakta iken, yapılandırmacı yaklaşım, bunların her birini anlamlı bir bütün içine yerleştirmeyi temel almıştır.

Programın değerlendirme boyutu ise, klasik ölçme-değerlendirme yöntemlerini de içermesinin yanı sıra, ağırlıklı olarak “süreç” değerlendirme anlayışı ile inşa edilmiştir. Program, değerlendirme ile sadece öğrenme ürünü değil öğrencilerin öğrenme süreçleri de izlenmesini ve gerektiğinde kullanılan ölçme etkinliklerinin değiştirilmesini öngörmektedir. Sosyal Bilgiler programında değerlendirme, öğrencilerin neyi bilmediklerinden çok, neyi bildikleri ile ilgilenen bir süreçtir. Bu doğrultuda, programda alışlagelmiş ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin yanı sıra, Gösteri, Anekdotlar, Görüşme, Gözlem, Sözlü Sunum, Projeler, Araştırma Kâğıtları, Öz Değerlendirme, Öğrenci Ürün Dosyası, Performans Değerlendirme, Dereceleme Ölçekleri ve Tutum Ölçekleri gibi yöntemler de örneklendirilerek sunulmuştur (Safran, 2005, 1).

Yapılandırmacı yaklaşımda öğretmen; bireye uygun etkinlikler yaratma, öğrenenlerin birbirleri ve kendisi ile iletişim kurmalarını cesaretlendirme, işbirliğini kuvvetlendirme, öğrenenlerin fikir ve sorularını açıkça ifade edebilecekleri koşulları sağlama gibi rolleri yerine getiren ve ayrıca açık fikirli, çağdaş, kendini yenileyen, bireysel farklılıkları dikkate alan ve alanına hâkimiyetin yanında, bilgiyi aktaran değil uygun öğrenme yaşantılarını sağlayan ve öğrenenlerle birlikte öğrenen olmalıdır.

Sosyal Bilgiler dersinde, bilgi öğrencinin kendisi tarafından yapılandırılmalıdır. Karar verici olarak öğrencilerin yetiştirilmesinde bilginin, bir amaç olarak değil, bir problemin çözümünde araç olarak edinilmesi sağlanmalıdır.

Öğrenciler, görsel ve yazılı basının eleştirel bir okuyucusu olmaya teşvik edilmeli, öğrencilerde yansıtıcı düşünme becerisi geliştirmeye çalışılmalıdır. Yeni Sosyal Bilgiler programı becerilere vurgu yapmaktadır. Öğretmen tarafından sözü edilen becerilerin edinilmesine dikkat edilmelidir. Bunun için bir takım etkinlikler önerilmiştir. Öğretmen, aynı beceriyi daha kısa sürede ve daha kalıcı edindirmek için kendi hazırladığı etkinlikleri de uygulayabilir.

İlköğretim Sosyal Bilgiler Programının genel yapısına ek olarak, yapılan bu çalışmanın konusunu da oluşturduğu için, Sosyal Bilgiler Programının Kültür ve Miras öğrenme alanı ve bu alanın kapsamına giren 5. Sınıf Sosyal Bilgiler dersindeki “Adım Adım Türkiye” ünitesi ile ilgili açıklamalar şöyle özetlenebilir:

Öğrenciler bu öğrenme alanıyla genel olarak Türk kültürünü oluşturan temel öğeleri tanıyıp benimseyerek, ulusal bilincin oluşmasını sağlayan kültürün korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul eder. Öğrenciler, kültürel öğelerin bir toplumun ulusal kimliğinin oluşmasındaki önemini fark ederler. Böylece kültürel öğelerin, bir toplumu diğer toplumlardan ayıran özellikler

olduğunu kavrarken diğer taraftan da yerelden ulusala ve ulusaldan evrensele doğru taşınarak dünya kültürel mirasının renklenmesine ve zenginleşmesine katkı sağladığını kavrarlar.

Bu öğrenme alanında İlköğretim 4 ve 5. sınıfta bulunan öğrenciler; ailesinden, okulundan, yaşadığı çevredeki insanlardan etkilendiğini fark eder. Öğrenciler kendisini ve ailesini oluşturan kültürel öğeleri keşfeder. Kültürle ilgili etkinlikler ile kültürü kendine mal etmeyi öğrenir. Yakın çevresinden hareketle Türkiye'deki tarihî mekânları, nesnelere ve yapıtları tanır. Çevresindeki sanat ve kültür eserlerini tanıyarak onları koruması gerektiğini kabul eder. Çevresindeki diğer kültürleri öğrenmeye yönelik etkinliklerde bulunur. Öğrenciler kültürün insanlar tarafından oluşturulduğunun bilincine varır. Kültürün insanın sosyalleşmesindeki önemini anlar.

Bu öğrenme alanı, kullandığımız eşyaların geçirdiği safhalarla ilgili olarak "Bilim, Teknoloji ve Toplum"; mekân ve insan ilişkisi açısından "İnsanlar Yerler ve Çevreler"; Millî Mücadele yılları ve Cumhuriyetin ilanı açısından "Güç, Yönetim ve Toplum" ile "Kültür ve Miras"; sorumluluklarla ilgili olarak "Birey ve Toplum" öğrenme alanları ile işbirliği içinde olacaktır.

Öğrenciler bu öğrenme alanında tarih, antropoloji, sosyoloji bilim dallarının temel kavramları hakkında bilgi sahibi olacaklardır. Kültür ve Miras öğrenme alanı, 5.sınıfta Adım Adım Türkiye ünitesi ile öğrencilere verilecektir.

Bu ünitenin sonunda elde edilecek kazanımlar ise şunlardır;

1. Çevresindeki ve ülkemizin çeşitli yerlerindeki doğal varlıklar ile tarihî mekânları, nesnelere ve yapıtları tanır.
2. Ülkemizin çeşitli yerlerindeki kültürel özelliklere örnekler verir.
3. Ülkemizin çeşitli yerleri ile kendi çevresinin kültürel özelliklerini benzerlikler ve farklılıklar açısından karşılaştırır.
4. Kültürel öğelerin, insanların bir arada yaşamasındaki önemini açıklar.
5. Kanıt kullanarak Atatürk inkılâplarının öncesi ile sonrasındaki günlük yaşamı karşılaştırır.
6. Atatürk inkılâplarıyla ilkelerini ilişkilendirir.

Bu ünite süresince öğrencilere görsel kanıt kullanma (nesne, minyatür, gravür, fotoğraf, karikatür, temsili resim) becerisi doğrudan verilecek beceri olarak kabul edilmiştir. Ayrıca estetik değeri de bu ünite süresince verilmesi kararlaştırılan değerdir.

Yukarıda belirtilen açıklamalar dikkate alındığında, uygulanan programların etkili olup olmadığı, yapılacak değerlendirme çalışmalarıyla mümkündür. Bu çalışmalara katkı sağlamak üzere, İlköğretim 5. sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Adım Adım Türkiye ünitesinin yapılandırmacı yaklaşıma göre etkililiğini öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirme çabası bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, İlköğretim 5. sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Adım Adım Türkiye ünitesinin yapılandırmacı yaklaşıma göre etkililiğini öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirmektir. Bu temel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

“Adım Adım Türkiye” ünitesinin yapılandırmacı yaklaşıma göre etkililiği konusunda;

1. Öğretmenlerin görüşlerinin dağılımı nasıldır?
2. Görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik durumuna göre, öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. En son aldıkları öğrenim derecesine göre, öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. Mesleki kıdemlerine göre, öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Sayıtlar

1. Örnekleme oluşturan öğretmenlerin anket sorularına verdikleri cevaplar gerçek düşüncelerini yansıtmaktadır.
2. Ankette yer alan maddeler “Adım Adım Türkiye” ünitesi ile ilgili Yapılandırmacılığa dayalı etkinlikleri içermektedir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. 2005-2006 Öğretim yılında Ankara İli Merkez ilçelerindeki 30 5. sınıf öğretmeni ile,
2. 5. sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Adım Adım Türkiye ünitesi ile,
3. 5. sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Adım Adım Türkiye ünitesinin yapılandırmacı yaklaşıma göre etkililiğinin ortaya koyması için oluşturulan veri toplama aracındaki ifadeler ile, sınırlıdır.

Yöntem

Araştırma, 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersi Adım Adım Türkiye Ünitesinin yapılandırmacı yaklaşıma göre etkililiğini değerlendirmeye dönük olduğu için betimsel bir araştırmadır.

Araştırmanın örneklemini Ankara ili Mamak ve Çankaya ilçelerinden random olarak seçilmiş okullarda görev yapan 30 5. Sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması:

Araştırmada veri toplama aracı olarak, İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Adım Adım Türkiye Ünitesinin Yapılandırmacı yaklaşıma göre etkililiğinin belirlenebilmesi için 3 uzman kanısı alınarak geliştirilmiş likert tipi

anket kullanılmıştır. Ankette, anılan üniteye ait kazanım ve etkinliklerle ilgili 30 madde ve bunların gerçekleşme derecesi ile ilgili “tamamen, çoğunlukla, kısmen, az, hiç” şeklinde 5’li seçenekler yer almaktadır. Bu seçeneklere verilerin analizinde kullanılmak üzere 1’den 5’e kodlar verilmiştir Anketin alfa güvenilirlik katsayısı 0.81 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi:

Verilerin analizinde, her bir madde ile ilgili olarak öğretmen görüşlerinin frekans ve yüzdeleri tablo halinde verilmiştir. Kıdem, mezuniyet durumu ve çalıştıkları İlköğretim okullarının sosyo-ekonomik durumu açısından, öğretmenlerin “Adım Adım Türkiye” ünitesinin Yapılandırmacı yaklaşıma göre etkililiği ile ilgili görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı, yine her bir madde için dağılım normal ise tek yönlü varyans analizi ile yoklanmış; farkın hangi boyutlar arasında olduğunu belirlemek üzere LSD testi kullanılmıştır. Dağılımın normal olmadığı maddelerde Kruskal Wallis-H ve Mann-Whitney-U testleri kullanılmıştır.

Bulgular ve Yorumlar

Burada öncelikle öğretmenlere ait nicel bilgiler verilmiş ve daha sonra da alt problemlere göre araştırmadan elde edilen bulgular sırasıyla verilip yorumları yapılmıştır.

1. Araştırmaya katılan öğretmenlere ait nicel bulgular:

Tablo 2: Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımları

Öğretmenlikte Geçen Süre	Frekans	Oran (Yüzde)
1-5	4	13,3
6-10	11	36,7
11-15	11	36,7
16 ve üzeri	4	13,3
Toplam	30	100,0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %13,3’ü 1–5 yıl arasında, % 36,7’ si 6–10 yıl arasında ve yine % 36,7’ si 11–15 yıl arasında, % 13,7’ si 16 yıl ve üzeri kıdeme sahiptir. Bu verilere göre ankete katılan öğretmenlerin çoğu 6 ile 15 yıl arasında kıdeme sahiptir.

Tablo 3: Öğretmenlerin En Son Aldıkları Öğrenim Derecelerine Göre Dağılımları

Mezuniyet	Frekans	Oran (Yüzde)
Önlisans	8	26,7
Lisans	18	60,0
Lisans-üstü	4	13,3
Toplam	30	100,0

Araştırmaya katılan öğretmenlerden %26,7 si önlisans, %60'ı lisans, %13,3'ü Lisans-üstü mezundur. Bu verilere göre ankete katılan öğretmenlerden çoğu, lisans mezundur.

Tablo 4: Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulların Sosyo- Ekonomik Durumuna Göre Dağılımları

Sosyoekonomik Düzey	Frekans	Oran (Yüzde)
Alt	13	43,3
Orta	15	50,0
Üst	2	6,7
Toplam	30	100,0

Araştırmaya katılan öğretmenlerden %43,3 'ü alt sosyo ekonomik düzeydeki; %50'si orta sosyo ekonomik düzeydeki ve %6,7'si ise üst sosyo ekonomik düzeydeki okullarda görev yaptıklarını belirtmişlerdir.

2. “Adım Adım Türkiye” ünitesinin Yapılandırmacı Yaklaşımına göre Etkililiği ile ilgili Öğretmen Görüşlerine Yönelik Bulgular

İlköğretim 5.Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde “Adım Adım Türkiye” ünitesinin yapılandırmacı yaklaşıma göre etkililiği ile ilgili öğretmenlerin görüşlerinin dağılımı Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5: 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde “Adım Adım Türkiye” Ünitesinin Yapılandırmacı Yaklaşıma Göre Etkililiği İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı

Maddeler	Tamamen		Çoğunlukla		Kısmen		Az		Hiç	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1.Öğrenciler,“Çevresindeki ve ülkemizin çeşitli yerlerindeki doğal varlıklar ile tarihi mekânları nesnelere ve yapıtları tanır” kazanımını edinmiştir.	2	6,7	15	50	6	20	6	20	1	3,3
2.Öğrenciler, “Ülkemizin çeşitli yerlerindeki kültürel özelliklere örnekler verir” kazanımını edinmiştir.	3	10	14	46,7	8	26,7	3	10	2	6,7
3.Öğrenciler, “Ülkemizin çeşitli yerleri ile kendi çevresinin kültürel özelliklerini benzerlikler ve	2	6,7	12	40	11	36,7	4	11,3	1	3,3

farklılıklar açısından karşılaştırır” kazanımını edinmiştir.										
4. Öğrenciler, “ Kültürel öğelerin, insanların bir arada yaşamasındaki önemini açıklar” kazanımını edinmiştir.	3	10	14	46,7	7	23,3	4	13,3	2	6,7
5.Öğrenciler, “ Kanıt kullanarak Atatürk İnkılâpları öncesi ile sonrasındaki günlük yaşamı karşılaştırır” kazanımını edinmiştir.	5	16,7	17	56,7	6	20	1	3,3	1	3,3
6.Öğrenciler, “ Atatürk inkılâplarıyla ilkelerini ilişkilendirir” kazanımını edinmiştir.	3	10	17	56,7	7	23,3	2	6,7	1	3,3
7. Adım Adım Türkiye Ünitesi işlenirken bölgede bulunan doğal varlıklar konusuyla ilişkilendirme yapılmıştır.	7	23,3	14	46,7	4	13,3	4	13,3	1	3,3
8. Ünite süresince öğrencilerin görsel kanıt kullanma becerileri geliştirilmiştir.	4	13,3	13	43,3	10	33,3	2	6,7	1	3,3
9. Ünite süresince, “kültür, kültürel öğe, yerleşme ve nüfus” kavramları kavram haritaları oluşturularak öğretilmiştir.	3	10	15	50	8	26,7	3	10	1	3,3
10. Ünite süresince öğrencilere ders kitabının yanı sıra konu ile ilgili eğitim CD’leri izletilmiştir.	1	3,3	2	6,7	9	30	11	36,7	7	23,3
11. Değerlendirme aşamasında öğrencilere ilişkin öz-değerlendirme formu kullanılmıştır.	5	16,7	7	23,3	12	40	3	10	3	10
12. Konular işlenirken sınıfta sadece ders kitabı kullanılmıştır.	2	6,7	10	33,3	5	16,7	6	20	7	23,3
13. Ünite süresince bilgisayar destekli öğretim yöntemi kullanılmıştır.	1	3,3	2	6,7	4	13,3	6	20	17	56,7
14. Ünite ile beraber öğrencilere “estetik” değeri değer analizi yaklaşımı ile verilmiştir.	1	3,3	3	10	11	36,7	8	26,7	7	23,3
15. Öğrencilerin Üniteye ait kazanımları öğrenci merkezli, demokratik bir öğrenme- öğretme ortamında sunulmuştur.	11	36,7	13	43,3	3	10	1	3,3	2	6,7
16. Etkinlikler esnasında belirlenen kazanım eksikliklerini giderici çalışmalara yer verilmiştir.	9	30	13	43,3	6	20	1	3,3	2	6,7
17. Değerlendirme sürecinde	11	36,7	11	36,7	4	13,3	3	10	1	3,3

öğrenci ürün dosyaları kullanılmıştır.										
18. Üniteye yer alan kazanımlar ile İnsan Hakları ve Vatandaşlık dersi arasında ilişkilendirme yapılmıştır.	6	20	12	40	6	20	3	10	3	10
19. Tablo ve grafik okuma becerisi kazanabilmeleri için öğrencilere konuyla ilgili tablo grafikler sunulmuştur.	2	6,7	13	43,3	10	33,3	4	13,3	1	3,3
20. Konular ile ilgili olarak öğrenci çalışma formu hazırlanmıştır.	4	13,3	12	40	9	30	3	10	2	6,7
21. Öğrenme öğretme sürecinde etkinliklerle beraber anlatım yöntemi de kullanılmıştır.	6	20	14	46,7	8	26,7	1	3,3	1	3,3
22. Konularla ilgili olarak yerel tarih öğretiminde gezilere yer verilmiştir.	1	3,3	3	10	5	16,7	5	16,7	5	16,7
23. Ünite süresince öğretmen merkezli bir öğrenme- öğretme ortamı oluşturulmuştur.	1	3,3	3	10	4	13,3	17	56,7	5	16,7
24. Proje çalışmalarıyla öğrenme ortamı çeşitlendirilmiştir.	5	16,7	10	33,3	12	40	2	6,7	1	3,3
25. Kanıt kullanım becerisi geliştirilirken ünite konuları ile Türkçe dersi ilişkilendirilmiştir.	5	16,7	17	56,7	5	16,7	2	6,7	1	3,3
26. Ünite konuları işlenirken drama, grup çalışması, beyin fırtınası gibi öğrenci merkezli etkinliklere yer verilmiştir.	8	26,7	15	50	3	10	2	6,7	2	6,7
27. Değerlendirme sürecinde, açık uçlu, çoktan seçmeli, eşleştirmeli ve boşluk doldurmalı sorulardan oluşan testler kullanılmıştır.	9	30	15	50	3	10	1	3,3	2	6,7
28. Dersler süresince öğrenciler konular ile ilgili İnternet adreslerinden yararlanmışlardır.	2	6,7	5	16,7	6	20	9	30	8	26,7
29. Ünite süresince öğrenciye doğrudan verilecek beceriler ile ilgili alıştırmalar yapılmıştır.	5	16,7	14	46,7	9	30	1	3,3	1	3,3
30. Ünite süresince öğrencilerin kendi yaşantıları ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak çevresiyle etkileşimine olanak sağlanmıştır.	4	13,3	18	60	6	20	1	3,3	1	3,3

Tablo 5'te görüldüğü gibi, öz- değerlendirme formlarının kısmen uygulandığı, derslerde çoğunlukla sadece ders kitabından yararlandığı,

bilgisayar destekli öğretimin derslerde hiç uygulanmadığı, tarih öğretimi ile ilgili olarak gezilere hiç yer verilmemiş olduğu ve proje çalışmalarına dersler süresince kısmen yer verilmiş olduğu dikkate alındığında, bu durum, öğretmenlerin 5. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinin “Adım Adım Türkiye” Ünitesinde yapılandırmacı yaklaşımın gerektirdiği etkinlikleri yeterince uygulayamadıkları, biçiminde yorumlanabilir. Bu bulgu, Ünlü ve diğerleri (2009)’nin yaptıkları araştırmanın bir bulgusunu desteklememektedir. İlgili araştırmada Sosyal Bilgiler öğretmenleri yapılandırmacı eğitim anlayışına yönelik olarak, derslerin proje çalışmaları ve gezi etkinlikleriyle desteklenmesi gerektiğini birinci öncelik olarak belirtmelerine rağmen, bu araştırmada gezilere hiç yer verilmediği, proje çalışmalarına ise kısmen yer verildiği bulgusuna ulaşılmıştır.

3. Görev Yaptıkları Okulların Sosyo-ekonomik durumuna göre Öğretmenlerin görüşleri ile ilgili Bulgular

Görev yaptıkları okulların sosyo- ekonomik durumuna göre yapılan istatistiksel analizde, öğretmenlerin İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde “Adım Adım Türkiye” ünitesinin yapılandırmacı yaklaşıma göre etkililiği ile ilgili görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır. Bu bulgu, sosyo-ekonomik düzeyi ne olursa olsun, ilgili okullarda görev yapan öğretmenlerin adı geçen üniteye yapılandırmacı yaklaşıma dayalı etkinlikleri birbirine yakın ölçülerde gerçekleştirdikleri ya da gerçekleştiremedikleri , biçiminde yorumlanabilir.

4. En son aldıkları Öğrenim Derecelerine göre Öğretmenlerin Görüşleri ile ilgili Bulgular

En son aldıkları öğrenim derecelerine göre öğretmenlerin görüşleri arasında fark olup olmadığı ile ilgili yapılan analiz sonucunda söz konusu üniteye yapılandırmacı yaklaşımın gerektirdiği etkinlikleri yerine getirme düzeyleri bakımından, 9, 16 ve 26. maddelerde anlamlı bir fark bulunmuş; diğer maddelerde anlamlı bir fark bulunamamıştır. Görüşler arasında anlamlı farkın olmadığı maddelerle ilgili bulgular, en son aldıkları öğrenim dereceleri farklı olmasına rağmen, öğretmenlerin ilgili etkinlikleri birbirlerine yakın düzeylerde gerçekleştirdikleri, biçiminde yorumlanabilir. İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde “Adım Adım Türkiye” ünitesinin yapılandırmacı yaklaşıma göre etkililiği ile ilgili görüşleri bakımından 9 ,16, ve 26. maddelerdeki farklılığın hangi öğrenim derecesine sahip öğretmenler arasında olduğunu gösteren bulgular Tablo 6’de verilmiştir.

Tablo 6: En Son Aldıkları Öğrenim Derecelerine Göre Öğretmenlerin Görüşleri Arasındaki Fark

Madde No	Değişken	N	\bar{X}	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	A.F.
9	Mezuniyet									
	Önlisans	8	2,63	1,18	Gruplararası arası	6,09	2	3,04	4,24	2-3
	Lisans	18	2,17	0,70	Gruplar İçi	19,37	27	0,71		
	Lisansüstü	4	3,50	0,57	Toplam	25,46	29			
16	Mezuniyet									
	Önlisans	8	2,38 1,72 3,00	1,30	Gruplararası arası	6,38	2	3,19	4,009	2-3
	Lisans	18	1,72	0,66	Gruplar İçi	21,48	27	0,79		
	Lisansüstü	4	3,00	0,81	Toplam	27,86 6	29			
26	Mezuniyet				Sıra Ort.			χ^2	p	A.F.
	Önlisans	8	2,75	1,48	19,06		2	8,290	0,016*	2-3
	Lisans	18	1,72	0,75	12,17					
	Lisansüstü	4	3,00	0,81	23,38					

* p<.05

Tablo 6’da görüldüğü gibi, 9.maddede belirtilen “**Ünite süresince, “kültür, kültürel öğe, yerleşme ve nüfus” kavramları kavram haritaları oluşturularak öğretilmiştir.**”; 16. maddede belirtilen “**Etkinlikler esnasında belirlenen kazanım eksikliklerini giderici çalışmalara yer verilmiştir.**”; ve 26. maddede belirtilen “**Ünite konuları işlenirken drama, grup çalışması, beyin fırtınası gibi öğrenci merkezli etkinliklere yer verilmiştir.**” şeklinde sıralanan etkinliklerle ilgili görüşler açısından lisans ve lisans-üstü mezunu öğretmenler arasında lisans-üstü mezunu olanlar lehine bir farklılık bulunmuştur. Görüşlerden elde edilen ortalamaların yüksek olması, ilgili maddelerde belirtilen ve yapılandırmacı yaklaşımın gerektirdiği etkinliklere daha az yer verildiğini gösterdiğinden; bu bulgu, ilgili maddelerde yer verilen etkinlikleri lisans mezunu öğretmenlerin lisans-üstü mezunu öğretmenlere göre daha fazla yaptıkları, biçiminde yorumlanabilir.

5. Mesleki Kıdemine göre Öğretmenlerin Görüşleri ile ilgili Bulgular

Mesleki kıdemlerine göre öğretmenlerin görüşleri arasında fark olup olmadığı ile ilgili yapılan analiz sonucunda 2, 4, 8, 9,11,16, 17, 20 ve 29. maddelerde anlamlı bir fark bulunmuş; diğer maddelerde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Görüşler arasında anlamlı farkın olmadığı maddelerle ilgili bulgular, mesleki kıdemleri (öğretmenlikte geçen hizmet süreleri) farklı

olmasına rağmen, öğretmenlerin ilgili etkinlikleri birbirlerine yakın düzeylerde gerçekleştirdikleri, biçiminde yorumlanabilir. İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde “Adım Adım Türkiye” ünitesinin yapılandırmacı yaklaşıma göre etkililiği ile ilgili görüşleri bakımından farklılığın hangi kıdeme sahip öğretmenler arasında olduğunu gösteren bulgular Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7 Mesleki Kıdemine Göre Öğretmenlerin Görüşleri Arasındaki Fark

Madde No	Değişken	N	\bar{X}	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	A. F.
2	Kıdem	N	\bar{X}	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	A. F.
	1-5	4	2,00	0,81	Gruplararası	8,79	3	2,93	3,379	1-4
	6-10	11	2,18	0,87	Gruplariçi	22,56	26	0,86		2-4
	11-15	11	2,73	0,90	Toplam	31,35	29			
	16 ve üzeri	4	3,75	1,25						
4	Kıdem	N	\bar{X}	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	A. F.
	1-5	4	2,25	1,25	Gruplararası	9,45	3	3,15	3,448	2-3
	6-10	11	2,00	0,63	Gruplariçi	23,75	26	0,91		2-4
	11-15	11	3,00	1,00	Toplam	33,20	29			
	16 ve üzeri	4	3,50	1,29						
8	Kıdem	N	\bar{X}	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	A. F.
	1-5	4	1,75	0,95	Gruplararası	7,25	3	2,41	3,47	1-4
	6-10	11	2,18	0,60	Gruplariçi	18,11	26	0,69		2-4
	11-15	11	2,55	0,82	Toplam	25,36	29			
	16 ve üzeri	4	3,50	1,29						
9	Kıdem	N	\bar{X}	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	A. F.
	1-5	4	2,00	0,81	Gruplararası	7,01	3	2,33	3,293	1-4
	6-10	11	2,09	0,83	Gruplariçi	18,45	26	0,71		2-4
	11-15	11	2,64	0,67	Toplam	25,46	29			
	16 ve üzeri	4	3,50	1,29						
11	Kıdem	N	\bar{X}	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	A. F.
	1-5	4	2,50	1,29	Gruplararası	10,32	3	3,44	3,028	2-4
	6-10	11	2,18	0,87	Gruplariçi	29,54	26	1,13		
	11-15	11	2,91	1,04	Toplam	39,86	29			
	16 ve üzeri	4	4,00	1,41						
16	Kıdem	N	\bar{X}	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	A. F.
	1-5	4	1,50	0,57	Gruplararası	7,57	3	2,52	3,233	1-4
	6-10	11	1,82	0,75	Gruplariçi	20,29	26	0,78		2-4
	11-15	11	2,09	0,83	Toplam	27,86	29			3-4
	16 ve üzeri	4	3,25	1,50						

	üzeri									
17	Kıdem	N	\bar{X}	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	A. F.
	1-5	4	1,50	0,57	Gruplararası	13,93	3	4,64	5,507	1-4
	6-10	11	1,73	0,78	Gruplarıçi	21,93	26	0,84		2-4
	11-15	11	2,00	1,00	Toplam	35,86	29			3-4
	16 ve üzeri	4	3,75	1,25						
20	Kıdem	N	\bar{X}	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	A. F.
	1-5	4	1,50	0,57	Gruplararası	10,34	3	3,44	3,894	1-3
	6-10	11	2,45	1,12	Gruplarıçi	23,02	26	0,88		1-4
	11-15	11	2,64	0,80	Toplam	33,36	29			2-4
	16 ve üzeri	4	3,75	0,95						
29	Kıdem	N	\bar{X}	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	A. F.
	1-5	4	2,00	0,81	Gruplararası	6,76	3	2,25	3,336	1-4
	6-10	11	2,09	0,70	Gruplarıçi	17,54	26	0,67		2-4
	11-15	11	2,18	0,75	Toplam	24,30	29			3-4
	16 ve üzeri	4	3,50	1,29						

* p<.05

Tablo 7’de görüldüğü gibi, 2.maddede belirtilen “Öğrenciler, “Ülkemizin çeşitli yerlerindeki kültürel özelliklere örnekler verir” kazanımını edinmiştir.” ; 4.maddede belirtilen “Öğrenciler, “ Kültürel öğelerin, insanların bir arada yaşamasındaki önemini açıklar” kazanımını edinmiştir.” ; 8.maddede belirtilen “Ünite süresince öğrencilerin görsel kanıt kullanma becerileri geliştirilmiştir.” ; 9.maddede belirtilen “Ünite süresince, “kültür, kültürel öge, yerleşme ve nüfus” kavramları kavram haritaları oluşturularak öğretilmiştir.” ; 11.maddede belirtilen “Değerlendirme aşamasında öğrencilere ilişkin öz-değerlendirme formu kullanılmıştır.” ; 16.maddede belirtilen “Etkinlikler esnasında belirlenen kazanım eksikliklerini giderici çalışmalara yer verilmiştir.” ; 17.maddede belirtilen “Değerlendirme sürecinde öğrenci ürün dosyaları kullanılmıştır.” ; 20.maddede belirtilen “Konular ile ilgili olarak öğrenci çalışma formu hazırlanmıştır.” ; 29.maddede belirtilen “Ünite süresince öğrenciye doğrudan verilecek beceriler ile ilgili alıştırmalar yapılmıştır.” şeklinde sıralanan kazanım ve etkinliklerle ilgili görüşler açısından, mesleki kıdemi 16 yıl ve üzeri olan öğretmenler ile, kıdemleri 1-5, 6-10, 11-15 olan öğretmenler arasında kıdemi 16 yıl ve üzeri olanların lehine bir farklılık bulunmuştur. Görüşlerden elde edilen ortalamaların yüksek olması, ilgili maddelerde belirtilen ve yapılandırmacı yaklaşımın gerektirdiği kazanım ve etkinliklere daha az yer verildiğini gösterdiğinden ve ayrıca yukarıda sıralanan maddelere ilişkin görüşlerden elde edilen ortalamaların kıdem artışına paralel olarak yükseldiği

dikkate alındığında, bu bulgu, 16 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerin, kıdemi daha az olanlara göre ilgili üniteye yapılandırma yaklaşımın gerektirdiği etkinliklere fazla yer veremedikleri biçiminde yorumlanabilir.

Sonuç ve Öneriler

Sonuçlar:

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında,

1. Öğretmenlerin, İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi “Adım Adım Türkiye” Ünitesinde yapılandırma yaklaşımın gereği olan gezileri, bilgisayar destekli öğretimi, proje çalışmalarını uygulamaya geçiremedikleri,

2. Görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeyi bakımından, öğretmenlerin görüşleri arasında bir farklılığın olmadığı,

3. En son aldıkları öğrenim derecelerine (mezuniyetlerine) göre öğretmenlerin görüşleri arasında genellikle bir farklılığın olmadığı; ancak birkaç maddede lisans mezunu öğretmenlerin lisans-üstü mezunu öğretmenlere göre yapılandırma yaklaşımın gerektirdiği etkinliklere daha fazla yer verdikleri,

4. Öğretmenlerden mesleki kıdemi fazla (16 yıl ve üzeri) olanların, kıdemi daha az (15 ve aşağısı) olanlara göre, Sosyal Bilgiler dersi “Adım Adım Türkiye” ünitesinde yapılandırma yaklaşımın gerektirdiği etkinliklere yeterince yer veremedikleri, ortaya çıkmıştır.

Öneriler:

Araştırmadan elde edilen sonuçlara paralel olarak aşağıdaki öneriler getirilebilir:

1. Yapılandırma yaklaşımın gereğine uygun etkinliklerin yapılabilmesi için, okullar yeterli araç- gereç ile donatılmalıdır.

2. Özellikle bilişim teknolojileri bakımından okulların tam donanıma sahip olması için çalışmalar hızlandırılmalıdır.

3. Öğretmenlerin internet ve bilgisayar derslerde etkin olarak kullanabilme becerilerinin artırılması yolunda gereken çalışmalar yapılmalıdır.

4. Meslekte kıdemi fazla olan öğretmenler başta olmak üzere, tüm öğretmenlere verilecek yapılandırma yaklaşım ile ilgili hizmet içi seminerler daha sistematik bir biçimde düzenlenmelidir.

Kaynakça

- Akyüz, Y. (1999) **Türk Eğitim Tarihi (Başlangıçtan 1999'a)**. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Açıkgöz, K. (2003). **Aktif Öğrenme** İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları
- Barth, J. L. ve Demirtaş, A. (1997). **İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretimi**. Ankara: YÖK, Dünya Bankası Millî Eğitim Geliştirme Projesi.
- Binbaşlı, C. (1995). **Türkiye’de Eğitim Bilimleri Tarihi**, Araştırma-İnceleme Dizisi Ankara: MEB Basımevi.
- Büyükkaragöz, S. (1997). **Program Geliştirme “Kaynak Metinler”**, Geliştirilmiş 2. Baskı, Konya: Kuzucular Ofset.

- Cicioğlu, H. (1985). **Türkiye Cumhuriyetinde İlk ve Orta Öğretim**. Ankara: A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları. No:140
- Demirel, Ö. (1999). **Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme**, Ankara: Pegem Yayınları.
- Çelenk S., Tertemiz, N., Kalaycı, N. (2000) **İlköğretim Programları ve Gelişmeler Program Geliştirme İlke Ve Teknikleri Açısından Değerlendirilmesi**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Dewey, J. (1996) **Demokrasi ve Eğitim**. çev. M. Salih OTARAN, İstanbul: Başarı Yay.
- Doğanay, A. (2003). “Öğretimde Kavram ve Genellemelerin Geliştirilmesi”, **Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi**, (Ed: C. Öztürk-D. Dilek), Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Doğanay, H. (2003) **Coğrafyaya Giriş**. Erzurum: Aktif Yayıncılık.
- Erden, M. (tarihsiz). **Sosyal Bilgiler Öğretimi** Ankara: Alkım Yayınları.
- Gülcan, M., Türkeli, Y. vd. (2003), **Türkiye’de İlköğretim (Dünü,Bugünü, Yarını)**. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Gülmez, M. (1996). **İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitimi**, Ankara: TODAİE Yayınları.
- Güngördü, E. (2003). **Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi**. Ankara MEB (2005). **İlköğretim Programı Tanıtım Elkitabı**, Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi
- Öztürk, C. ve Dilek, D. (2002). **Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi**. Ankara:PegemA Yayıncılık.
- Safran, M. ve Ata, B. (1998). “Okul Dışı Tarih Öğretimi” **G.Ü.Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**, C:18, S: 1, ss.87-94.
- Senemoglu, N. (1997). **Gelişim Öğrenme ve Öğretim: Kuramdan Uygulamaya**. Ankara: Spot Matbaacılık.
- Şahin, C. (2003). **Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu: Sosyal Bilgiler**.(ed.) Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- TED (1995) **İlköğretim Okullarında Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Sorunları**, Ankara:TED Yayınları
- Ünlü, İ., Kaşkaya, A. vd. (2009). “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Yapılandırıcılığa Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi”. **8. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu**. Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 21-23 Mayıs 2009.